

Abstrakt

Disertační práce *Působení Romana Jakobsona v českém meziválečném tisku* se věnuje aktivitám Romana Jakobsona v meziválečném Československu v období mezi lety 1920 až 1939. Práce je založena na systematickém archivním výzkumu, a pomocí filogických metod se soustředí na analýzu Jakobsonových textů publikovaných v českém tisku. Pod pojmem „český tisk“ si lze představit široký výběr novin a časopisů vydávaných v češtině, němčině, ruštině a francouzštině. Cílem této práce je zkoumat Jakobsonovu roli v Československu pohledem „kulturního transferu“, konceptu, který poprvé teoreticky rozpracovali Michel Espagne a Michael Werner. Kromě analýzy jeho činnosti jako spisovatele v českém tisku, se práce zabývá také Jakobsonovými vztahy s dalšími vědci a významnými mezinárodními osobnostmi, jako byli André Mazon, Naděžda Melniková-Papoušková nebo Jurij Sokolov.

Práce je strukturována do pěti kapitol. První kapitola nastiňuje metodologii a kulturně-žurnalistický kontext, do kterého se Jakobson dostal po svém odchodu z Ruska. Tato kapitola je rozdělena do dvou částí: první nabízí obecný přehled o Jakobsonově roli v českém prostředí, zatímco druhá představuje charakteristiky periodika, v němž publikoval.

Druhá kapitola zkoumá jednotlivé žánry, které Jakobson používal, včetně nekrologu, reportáže, překladu, recenze a polemiky. Každý žánr je zkoumán na lokálním výběru případových studií, z nichž některé dokreslují Jakobsonovu roli jako kulturního transferu mezi ruským a českým prostředím. Tyto příklady umožňují autorce identifikovat rysy a záměry Jakobsonova publicistického psaní.

Třetí kapitola se zabývá dvěma relevantními tématy v Jakobsonově publicistice: Poezií a folklorem, které představovaly dvě dominanty v Jakobsonově činnosti. Stejně jako v předchozí kapitole jsou tato témata kontextualizována v rámci širšího Jakobsonova díla a dále objasňována na základě konkrétních příkladů. Pokud jde o poezii, analýza se týká Alexandra Puškina a Borise Pasternaka. Folklor je zkoumán z trojúhelníkové perspektivy, která zohledňuje Jakobsonovu spolupráci s Petrem Bogatyrevem a jejich korespondenci s ruským folkloristou Jurijem Sokolovem.

Čtvrtá kapitola se věnuje dalšímu tématu, a to filmovým studiím. Analýza tohoto tématu má odlišný cíl, a totiž ukázat, jak velký rozdíl mezi ním a formalisty konce dvacátých let představuje nedostatek relevantních teoretických spisů v Jakobsonově tvorbě.

Pátá kapitola se zaměřuje na Jakobsonovu korespondenci a analyzuje nepublikované dokumenty ze sbírky Slavische Rundschau uložené v LA PNP.

Práce navíc obsahuje přílohu s nesebranými spisy Jakobsona, či spisy napsanými o něm. Dále pak tabulku s nekrology, které napsal pro Slavische Rundschau, a výběr dopisů z tohoto souboru.